

DAVID LEAVITT, CRONISTA DE FINAL DE SEGLE

Famílies, llengües i amors

DOMÈNEC UMBERT

Leavitt va començar a escriure amb la idea de fer el llibre que li hauria agradat llegir quan tenia 15 anys. Ara, no massa temps després, es mostra disconforme amb llibres anteriors i diu que el millor seria «oblidar-los, no haver de parlar ni de pensar en ells».

Vicent Llorca

David Leavitt va néixer a Califòrnia l'any 1961. El 1983 es donava a conèixer com a narrador amb la publicació de *Ball de família* i tres anys més tard apareixia *La llengua perduda de les grues*. L'enorme èxit aconseguit amb aquestes obres va provocar la seriosa qualificació per part de la crítica de *nen prodigi*. David Leavitt representa, doncs, l'aparició d'una nova generació de narradors nord-americans que, nascuts als anys 60, han començat a publicar als anys 80 amb un èxit espectacular. Noms com els de Kathy Acker, Jay McInerney, Bret Easton Ellis, Wollitzer, Glickman o Tama Janowitz han irromput amb força, tot marcant unes inflexions estètiques i temàtiques dins el panorama de la literatura contemporània als EUA.

—*Malgrat les diferències de to, Ball de família, La llengua... i Amors iguals formen un mateix cicle novel·lístic en què basteix un mosaic de les relacions humanes de la societat dels 80. Hi trobem una paràfrasi de la comunicació*

i la solitud de l'home «amb i davant» el món.

—Sí. No sé què dir. És possiblement cert. L'escriptor no és la persona més adequada per a expressar la seva opinió.

—*¿Llavors escriu sense cap mena d'intenció?*

—Sí, no en tinc cap. No sóc un filòsof. Tot just explico històries. Perquè em sembla que el problema amb els temes és que ells t'escullen a tu. Més que no a l'inrevés. Per això, penso que aquestes preguntes són difícils per a mi. Són més fàcils de contestar per una altra persona, ja que jo no tinc l'objectivitat necessària.

—*Aquestes relacions tenen sempre el seu nucli de conflicte en la família. Hi trobem pares en crisi, fills postuniversitaris que tracten d'afirmar-se a través de l'homosexualitat. Però, sobretot, hi destaquen les mares (crec que molt ben caracteritzades com a personatges), vistes com a víctimes i màrtirs en haver constituït tradicional-*

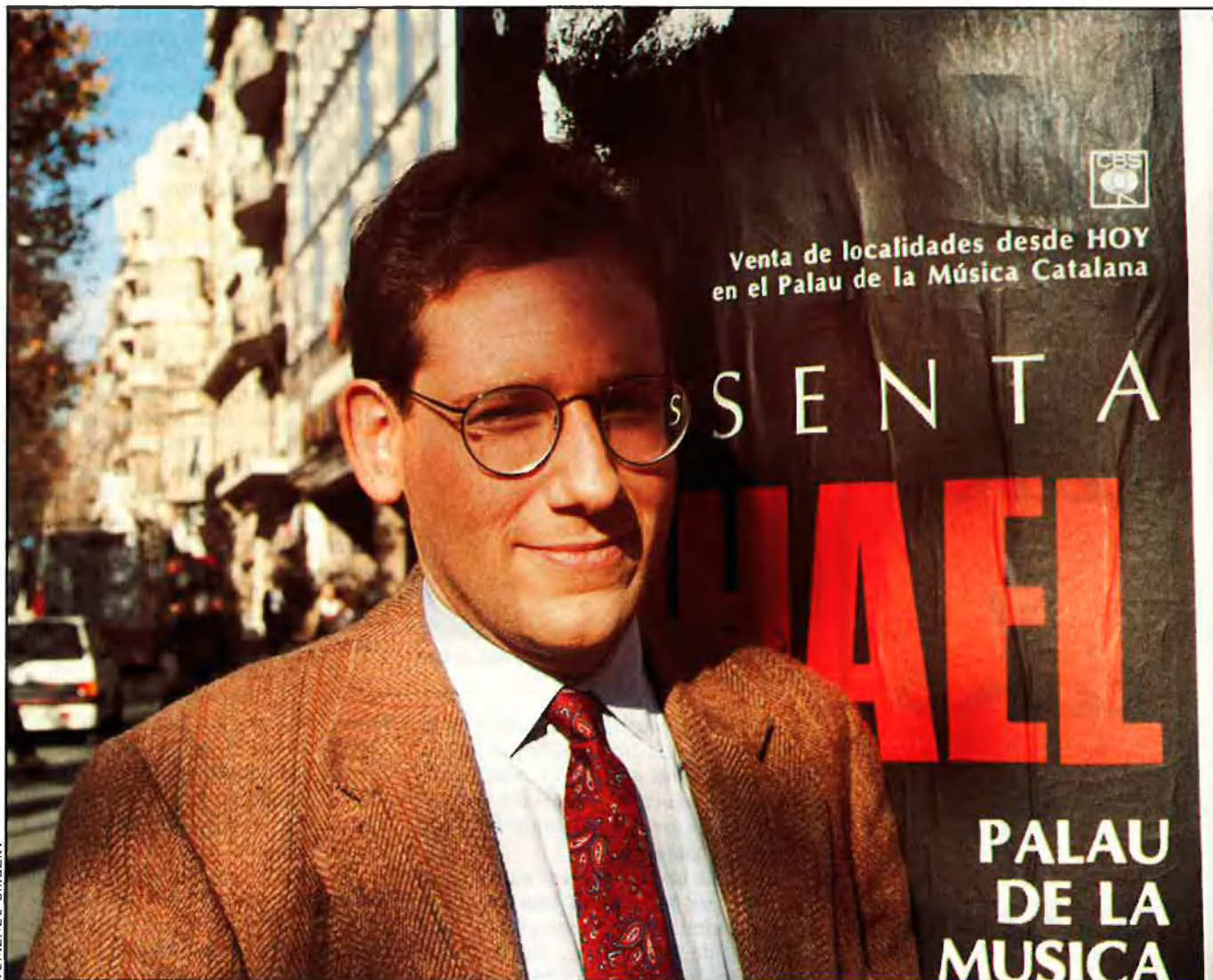
ment l'epicentre de la institució familiar, ara en crisi.

—No ho sé. Suposo que aquestes coses passen, però trobo que sóc molt més conscient del que és diferent que no del que és igual. Crec que he realitzat molt de material semblant, però *La llengua perduda de les grues* constitueix un material completament diferent. No estic d'acord amb la visió de la mare com a víctima. Bé, en alguns escrits sí, però en *Amors Iguals* no, ja que la mare és molt forta i surt victoriosa davant el final.

—*Els seus personatges, malgrat fets tan tràgics en el món actual com la mort causada pel càncer —verdadera obsessió de la teva literatura—, cerquen sempre un concepte d'estabilitat. En aquest sentit, sembla com si la crisi de la família tradicional ens dugui a una nova concepció.*

—No ho sé.

—*Definitivament, ¿la seva obra és un pur contar històries més que no una investigació real sobre la societat contemporània?*

JOMENEC LMBERT

«He rebut moltes cartes donant-me les gràcies per 'La llengua perduda de les grues'».

—Penso que l'aspecte sociològic està sempre implícit més que no explícit en allò que s'escriu. En el sentit que l'important de la ficció en general és més poder fer preguntes que no contestar-les. Per a mi, l'objecte de la ficció no rau a oferir respostes sobre el futur de la família o sobre el futur de res, respostes que realment no existeixen. Estic més interessat a jugar aquest paper, que és com la vida mateixa, que fer preguntes que no es poden respondre.

—En la seva novel·lística crec que planteja amb una valentia absoluta un dels temes que estan revolucionant el concepte de relació humana als anys 80. Em refereixo a l'homosexualitat, fenomen central en les seves temàtiques que genera, a més, l'aparició de nous personatges en la història de la literatura. Penso, per exemple, en les dones que són amigues íntimes de parelles d'homes gais... ¿Això és una constatació o busca una reivindicació

de l'homosexualitat a través de la literatura?

—Sí, crec que hi ha alguna cosa d'això. Quan vaig començar a escriure *La llengua...* vaig pensar d'escriure el llibre que m'hauria agradat llegir quan tenia 15 anys, però que no existia. I he rebut moltes cartes donant-me les gràcies per aquest llibre, ja que ha significat molt per a algú.

—Cosa que el deu haver omplert d'alegria...

—Molt. I això és interessant perquè *Ball de Família* és el llibre que em va obrir la meua carrera. Però el llibre del qual la gent continua parlant i enviant cartes és *La llengua perduda...*, encara que, oficialment, va tenir menys èxit als EUA que *Ball de Família*.

—Hi ha...

—¿És com el francès el català! Dius *il y a*.

—Ben bé no, diem «hi ha», però, ¿és que està interessat a parlar català?

—Sí, ¿per què no? Si saps francès

és més fàcil el català, si més no, l'entenc més que el castellà. Bé, ¿endavant!

—Pense que la seva narrativa se situa en les convencions literàries del realisme vuitcentista. Hi trobem sobretot els models de Henry James i Charles Dickens en la consecució d'un quadre psicològic i social dels costums de la vida urbana de la societat post-industrial i tecnològica.

—Em sento molt afalagat pel que diu, ¡però no em mereixo ser citat entre aquests noms! Quant al segon aspecte, estic completament d'acord.

—I objectual, perquè crec que l'objecte constitueix el nucli vital del que ha escrit. Per exemple, resulta significatiu que el pla simbòlico-poètic de la seva obra estigui determinat per objectes. Així, la «grua», per posar un cas, serveix per a bastir l'elegia d'una llengua perduda i esdevé la metàfora de les relacions perdudes entre l'home i el món per la imposició d'uns codis externs que trenquen la intimitat de

DOMÈNEC UMBERT

«No tinc cap intenció a l'hora d'escriure, ja que no sóc un filòsof».

la força comunicativa. En aquest sentit, *La llengua...* la veig com la reivindicació poètica al dret d'establir llengüatges i relacions personals amb la realitat per arribar a estimar allò que necessita cadascú.

—No és la cosa que estigui més capacitada per a fer. Cal una distància per a poder afirmar coses. Opino que el sentit de *La llengua...* és l'evolució de l'adolescència però he trigat dos anys per arribar a aquesta conclusió. Grace Paley diu que ha de passar molt de temps per a ser capaç de distingir entre saber i poder explicar. No ha passat prou temps perquè pugui donar una explicació de les meves novel·les.

—Els objectes poden també complir altres funcions, com referint-se a l'objectualitat que envolta la vida actual o la manera que tenim d'objectivar el nostre record. La ciutat com objecte d'objectes, la TV com un personatge més de la família (de vegades, com a metàfora del buit), el telèfon i la paradoxa de la intimitat des de la distància...

—Sí, això sempre m'ha interessat moltíssim, sobretot en el món en què vivim sempre en dependència amb els objectes. La teva tesi em sembla molt bona i, a més, hi ha un paràgraf que realment justifica això, ja que s'hi esmenten tots els objectes que hi ha en una cambra, fins i tot els que estan dins els calaixos. Això és cert, però també una cosa que jo no podria dir.

—Podríem parlar d'una dimensió moral creixent en els seus personatges que sobta per la seva modernitat. ¿Creu que és bàsicament pessimista?

—No acabo de veure per on vas si no em dones un exemple concret. Sóc molt dolent per a les abstraccions.

—Per exemple, quan *Walter* —l'amant de *Denny*— a *Amors Iguals* rebutja les relacions per ordinador i decideix un tipus d'intimitat interpersonal, està triant, decidint, distingint bé i mal en una acció.

—El que fa aquest personatge és escollir el camí més difícil. En el moment que vivim, l'ordinador és una intimitat sense intimitat, sense risc. Ell surt d'aquí i s'enfronta al risc. És una cosa molt més difícil, però millor.

—Si espacialment *Ball de Família* se centra en la casa, a *La llengua...* trobem un pas a la ciutat. Igualment, vostè opera una confrontació entre la costa est (*La llengua...*) i l'Oest (*Amors Iguals*). ¿Què hi ha darrere aquesta contraposició Califòrnia/Nova York?

—Bé, el llibre hō descriu molt millor que jo. La costa oest és el nou món i la costa est, l'antic. Però el problema s'esdevé quan això canvia. *Danny*, que estava a la costa oest, se'n va a l'est, encara que sempre està lligat a l'oest i hi ha de tornar per les seves relacions.

—L'article que va publicar, «*Our Generation*», plantejava diversos punts de vista sobre actituds generacionals davant la dinàmica històrica i social. Des d'aleshores, però, no ha parat d'anar contra la idea de manifest, creada per la premsa, i també contra les conseqüències d'algunes de les seves afirmacions.

—El problema no és que estigui en contra d'algunes coses que estan allà, sinó que he madurat i que si ara l'hagués d'escriure, diria coses molt diferents. La pregunta que se'm planteja és: com que jo el vaig escriure, l'he de defensar o no. Hi ha coses allà que no em semblen bé. L'ideal seria oblidar-ho, deixar-ho córrer. I no haver-hi de parlar ni de pensar.

—La producció de la literatura nord-americana dels darrers vint anys és enorme. De tota manera, sembla que per motius temàtics i formals la seva obra signifiqui un colp molt contundent a l'experimentalisme del post-modernisme. Igualment, s'ha parlat molt, però amb poca precisió, del terme minimalista. ¿Què opina d'aquest terme?

—Això implicaria que hi ha una lluita, i no és cert. Quant al terme *minimalisme*, se n'ha abusat tant i s'ha utilitzat tant, que ja no vol dir res. □